

Fons de l'Arxiu Parroquial de Santa Eulàlia de Mèrida

L'Hospitalet de Llobregat

Ubicació

Comarca: Barcelonès
Lloc/Adreça: Carrer de Barcelona, 104
Alçada: 10

Coordenades:

Latitud: 41.36003
Longitud: 2.09899
UTM Est (X): 424637
UTM Nord (Y): 4579117

Classificació

Número de fitxa: 08101 - 436
Àmbit: Patrimoni documental
Tipologia: Fons documental
Estil / època: Medieval Contemporani Modern
Segle: XV-XX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Física
Accés: Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat: Pública
Titular: Parròquia Santa Eulàlia de Mèrida
Fitxes associades:
[Santa Eulàlia de Mèrida](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dt., 30/01/2018 - 01:00

Descripció

Fons agrupat en 7 seccions, compostes per diverses sèries que poden incloure subsèries: La primera secció són els Llibres Sacramentals, presents per obligació a les parròquies des del Concili de Trento (s.XVI). Aplega les sèries: Baptismes(A), Confirmacions(B), Matrimonis (C), Defuncions(D) , i Varia (E), on trobem la sèrie de Compliment Pasqual.

La segona secció, Administració parròquia és la que aplega més sèries i subsèries, perquè recull tot allò referent a la parròquia des del seu govern, l'administració, afers legals, economia, patrimoni o culte i devoció. Les sèries que la componen són: Visites pastorals(F); Estat de la parròquia(G) agrupa documents semblants a les visites pastorals o que informen sobre situacions dels feligresos; Consuetes(H), sobre costums de la parròquia; Inventaris Parroquials(I), recull inventaris des del s. XVI i una notícia sobre el saqueig de la parròquia; Demarcació parroquial(J), documents amb informació sobre els límits parroquials. La sèrie Documentació Bisbat/Diòcesi oficial o no(K) es divideix en Manuscrit i Imprès que apleguen la documentació emanada per entitats supra parroquials que afectaven a la parròquia (normatives, butlles, beatificacions, etc.). La sèrie relativa a Economia(L) es divideix en subsèries com el Llibre d'obra. Comptes i factures que aplega els llibres i lligalls dels obrers parroquials. Recull també el referent alguns dels sustents de la parròquia com eren Carnisseria, fleca, taberna i pesca. Altres subsèries són les Possessions de la rectoria, documents que acrediten la propietat de béns abans i després de la desamortització, i Empedrat del carrer sobre obres que afecten la parròquia; Impostos eclesiàstics que aplega Delmes i Primícies, Llevador de rendes i censals i una Vària: Novè Decimal, Excusat i mix d'impostos; Novenari d'ànimes, fundació de beneficis i causes pies, aniversaris; Celebracions i misses; Processos i sentències(M) interessant per a l'estudi dels conflictes de la parròquia amb els veïns, sobretot per raó del cobrament de delmes i primícies entre d'altres, com les quatre U.I. sobre el conflicte amb el Cabiscol, Procés Port amb el Duc de Medinaceli, el Procés Esplugues, el Litigi Oliver, els Plets Rtor. Pou i Plets varis. La subsèrie que segueix aplega la Correspondència i documentació associada a rector(N) i es divideix en el Rector Carreras el Rector Fèlix Bover, el Rector Quirze Madriguera, el Rector Miquel Pou així com en un Nomenament. La següent subsèrie fa referència a les Confraries i administracions(O). A continuació trobem una subsèrie denominada Vària(P) degut a la varietat de temes puntuals. Així tenim la subsèrie Ermites formada per Santa Eulàlia de Provençana i Santa Maria de Bellvitge i les subsèries com són els documents de petició per crear Oratoris Particulars, alguns Goigs i laudes, dos documents sobre Relacions amb l'hospici de Barcelona, Assumptes laics d'interès parroquial com epidèmies, fraus i diverses circulars, Indulgències, Culte, la possessió de Relíquies a l'església, un document d'Excomunicació i el registres sobre el Cementiri. La tercera secció Notarials, s'agrupa en 4 sèries. La primera és Diversos(Q), es subdivideix en Diversos: segle XVI que aplega dos llibres compostos per donacions, vendes, arrendaments, inventaris; i en Diversos: Segle XVII inclòs endavant que aplega dos índexs amb diverses tipologies documentals, així com èpoques, establiments i censals. Tenim la sèrie d'Inventaris i encants(R) d'entre els segles XVI i XVIII, i 2 encants del s. XVIII. Els Capítols matrimonials(S) es conserven des del s. XV al XVIII. Finalment, tenim els Testaments(T) d'entre els segles XV i XX.

La quarta secció és la corresponent al fons Municipal i aplega els documents sobre el Comú i la Universitat de L'Hospitalet(U).

(continua a Observacions)

Observacions:

El fons de l'Arxiu Parroquial de Santa Eulàlia de Mèrida (APSEMH) esdevé una eina cabdal per a l'enteniment dels processos històrics que la ciutat de L'Hospitalet ha viscut, principalment des del segle XVI i fins a finals del XIX.

El fons arxivístic ha patit diverses vicissituds, derivades dels conflictes històrics en els quals L'Hospitalet i la seva parròquia van veure's immersos. A finals del segle XVII s'informa per mitjà d'un inventari del saqueig de l'església i el robatori d'alguns dels seus llibres¹⁷, amb anotacions posteriors a d'altres llibres de l'arxiu. També hi ha notícies sobre la crema d'escriptures entre els anys 1713 i 1714 que pel que s'indica, sembla que va afectar la major part del fons de l'arxiu.

Finalment, l'arxiu va ser desmantellat durant la Guerra Civil Espanyola, moment en se suposa que va perdre's també una bona part de la documentació.

(continuació Descripció)

La cinquena secció Divers està composta per la Documentació alineada parròquia(V), documentació que es conserva a l'arxiu parroquial que no té res a veure amb la parròquia, en general són documents portats a Santa Eulàlia pels nous rectors; o un petit volum de documents Sense classificar/Mal estat(W).

La sisena secció correspon al conjunt de Pergamins. La sèrie s'ha constituït agrupant els Pergamins numerats per ordre cronològic(X). Destaca pel seu bon estat el Capbreu Universal de la Parròquia, (s.XV), o el lligall de pergami que aplega una sentència de la Regia Audiència favorable a la parròquia i una còpia de la Dotació de l'església. Trobem també un pergami que s'ha conservat gràcies a què va ser reutilitzat com a tapa d'un llibre posterior, així com la llicència (s.XVI) per arrendar la fleca, carnisseria i taberna per deu anys.

La setena secció correspon als Llibres conservats a l'arxiu: dos Missals(Y), un de finals del segle XVI i l'altre d'inicis del XVIII.

Història

La primera referència al terme parroquial de Santa Eulàlia de Provençana data de finals del segle X, en el context d'un document de venda. Amb aquesta indicació es constata per tant una realitat que s'hauria format en els anys precedents, aglutinant sota el control de l'església tot un territori que a partir d'aquell moment romandria lligat a la seva administració. L'acta de consagració de l'església parroquial és del 1101, a partir de la qual es dotada i s'estableixen els drets de la parròquia sobre el terme i les obligacions dels habitants d'aquest. A partir del segle XV i degut a la concentració de poblament al voltant de l'hospital, a la zona coneguda com "la Pobla", es decideix traslladar l'església parroquial de Santa Eulàlia cap aquest nucli. Tot i que l'advocació serà la mateixa, Santa Eulàlia, es canviarà la indicació geogràfica de Provençana a Mèrida. En aquest sentit, tot sembla indicar que l'arxiu primitiu passaria de l'antiga parròquia a la nova, ja que l'antiga església de Santa Eulàlia de Provençana serà custodiada per un ermità, i el rector regirà des de la nova seu parroquial. Malgrat el canvi, la documentació generada continua fent ús de l'antiga advocació completa. Així doncs, i traspasant el nucli d'atenció aquesta nova seu, al segle XVI es reedifica l'església que romandrà fins que en el context de la Guerra Civil es enderrocada. La primera pedra de l'actual temple data del 1939 però no va ser totalment acabat fins l'any 1947.

Bibliografia

BONILLA SITJA, Elisabet (2016). L'Hospitalet vist des de l'Arxiu Parroquial de Santa Eulàlia de Mèrida. Anàlisi formal del seu fons i esbós històric-social a partir dels capítols matrimonials d'Època Moderna. Beques l'Hospitalet. Convocatòria 2015.